

Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN (print) 2708-7530
DOI: 10.52058/2708-7530-2023-12(42)

НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ

СЕРІЯ: "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ", СЕРІЯ: "ПРАВО",
СЕРІЯ: "ЕКОНОМІКА", СЕРІЯ: "ПЕДАГОГІКА",
СЕРІЯ: "ПСИХОЛОГІЯ", СЕРІЯ: "МЕДИЦИНА"

Happy
New year

2024

Мир у нашій Україні!

Випуск 12(42)

2023

*Громадська наукова організація «Всеукраїнська
Асамблея докторів наук з державного управління»*

Громадська організація «Асоціація науковців України»

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

Наукові перспективи

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»)*

Випуск № 12(42)2023

Київ – 2023

*Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration"*

Public Organization "Association of Scientists of Ukraine"

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

Scientific Perspectives

*(Series "Public Administration", Series "Law", Series "Economics",
Series "Medicine", Series "Pedagogy", Series "Psychology")*

Issue № 12(42) 2023

Kiev – 2023

ISSN (print) 2708-7530

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12\(42\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12(42))

Наукові перспективи: журнал. 2023. № 12(42) 2023. С.969

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 24.09.2020 р. № 1188 журналу присвоєно категорію "Б" із галузей науки: державне управління, право та економіка

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 26.12.2023, № 7/12-23)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 24436-14376Р від 09.06.2020 р.

Журнал видається за підтримки Міжнародного економічного інституту (Есеніце, Чехія) та КНП "Клінічна лікарня No15 Подільського району м.Києва"

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та медицини. Видання розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

Жукова Ірина Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, Лауреат премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності, Лауреат Всеукраїнської премії «Інновація в освіті — 2018», м. Київ, Україна

Заступники Головного редактора:

Янчук Артем Олександрович — доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, Заступник керівника Апарата Верховної Ради України (Київ, Україна);

Непомнящий Олександр Михайлович — доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор, Дійсний член Академії будівництва України, професор кафедри архітектури і просторового планування Національного авіаційного університету (Київ, Україна). Заслужений будівельник України, Почесний працівник будівництва та архітектури, державний службовець 3 рангу (Київ, Україна);

Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Київ, Україна);

Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Романенко Євген Александрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних сил України, президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна);

Арошидзе Паата — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Ахметова Лайла Сейсембековна — доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО, міжнародної журналістики і медіа в суспільстві факультету журналістики Казахського Національного університету (КазНУ) ім. аль-Фарабі (Казахстан);

Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Балахтар Катерина Сергіївна — здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна);

Бурик Зорiana Михайлівна — доктор наук з державного управління, старший викладач кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України (Львів, Україна);

Вашека Тетяна Володимирівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Шашіца в Пілі (м. Піла, Польща);

Вдовіна Олена Олександрівна — кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна);

Гбур Зоряна Володимирівна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна);

Долгова Олена Миколаївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Гвожджевiч Сильвія — кандидат наук, кафедра адміністрації та національної безпеки Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща);

Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Гудзенко Ганна Володимирівна — кандидат медичних наук, асистент кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Гечбаїя Бадрі Нодаровіч — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія);

Дегтяр Андрій Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва Національного аерокосмічного університету імені М.С. Жуковського, Заслужений діяч науки і техніки України (Харків, Україна);

Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна);

Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна);

Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Кобець Дмитро Леонітович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна);

Коляденко Ніна Володимирівна — доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри медичної психології Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна);

Лігоцький Анатолій Олександрович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна);

Лич (Назарук) Оксана Миколаївна — доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Мальцев Дмитро Валерійович — кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна);

Мідельський Сергій Людвигович — професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан);

Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща);

Мовмига Наталія Євгенівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки праці та навколишнього середовища Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна);

Мотренко Тимофій Валентинович — доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, Академік Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна) ;

Нікульчев Микола Олександрович — доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри історії та права ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Покровськ, Донецька область, Україна);

Недбалек Карел — доктор філософії (PhD) в галузі права, доцент, професор Європейського професійного докторату, MBA, адвокат (Чехія) ;

Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна) ;

Носирев Олександр Олександрович — кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна) ;

Орел Марія Григорівна — доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна) ;

Пархоменко-Кучевіл Оксана Ігорівна — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Перестюк Інга Миколаївна — кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна);

Пр'янківська Людмила Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення, Державний науково-дослідний інститут МВС України (Київ, Україна);

Радзіховська Наталія Станіславівна — кандидат медичних наук, лікар вищої категорії, завідувач відділенням неврології КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва", асистент кафедри неврології НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна) ;

Ситник Григорій Петрович — доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Стовба Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та морського права Херсонської державної морської академії (Херсон, Україна);

Тимошенко Наталія Юрївна — кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (м. Київ, Україна);

Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна) ;

Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна) ;

Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна) ;

Цимбалюк Руслан Степанович — кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №2 (Київ, Україна) ;

Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Шаповалова Алла Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та історії Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (Київ, Україна) ;

Якимчук Аліна Юрївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна) ;

Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна).

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2023

© Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління», 2023

© Громадська організація «Асоціація науковців України», 2023

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2023

**HAPPY
NEW YEAR**

ISSN (print) 2708-7530
Наукові перспективи № 12(42) 2023

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Державне управління»

Dsbizha V.V., Sandul M.M., Skutelnik I.V. <i>DIRECTIONS OF PUBLIC ADMINISTRATION REGULATION IN UKRAINE</i>	15
Kondratenko M.V. <i>ENSURING THE QUALITY OF PUBLIC SERVICES IN TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE WAR CONDITIONS IN UKRAINE</i>	36
Акімов А.В. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В ЧАСТИНІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ</i>	45
Аракелова І.О. <i>АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ВНУТРІШНЬОЇ ВИМУШЕНОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ З ВРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ</i>	58
Бєлай С.В., Спорішев К.О. <i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ МОНІТОРИНГУ ТА АНАЛІЗУ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ДЕРЖАВНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ ВІД ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАГРОЗ</i>	71
Бондар В.Т. <i>ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ. ДОСВІД США</i>	80
Бондарець Є.М., Чикаренко І.А. <i>ОЦІНЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОРИСНОСТІ ПОРТФЕЛЮ ПРОЄКТІВ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ</i>	88
Гримак І. Я. <i>ВПЛИВ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА СПРОМОЖНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ВИКЛИКИ І ЗАГРОЗИ</i>	102
Демченко Л.Д. <i>ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ НЕОІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ КРИТИКИ МІЖДЕРЖАВНОГО ПІДХОДУ</i>	114

Демчишин В.С. <i>ІНФОРМАЦІЙНА ТА АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ДЕРЖАВНІЙ ПРИКОРДОННІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ</i>	122
Дмитренко Ю.С., Сєлюкова Т.В. <i>РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ В ДЕРЖАВІ</i>	132
Довбня С.Ю. <i>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ</i>	145
Довгань В.В. <i>РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАУКОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У МУЗИЧНІЙ СФЕРІ</i>	156
Камаран Камал Карім <i>ПОРІВНЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ В ІРАКСЬКОМУ КУРДИСТАНІ ТА В УКРАЇНІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ</i>	166
Качан Я.В., Жужа С.Л. <i>ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ</i>	179
Качан Я.В., Красюк С.М. <i>МЕХАНІЗМИ ТА СПОСОБИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ: РІВЕНЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ</i>	189
Качмар С.Й. <i>РОЗВИТОК ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ</i>	200
Луцька К.П. <i>УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ З ОГЛЯДУ НА КРАЇНИ ЄС</i>	214
Нагорняк М.М. <i>ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	225
Неліпа Д.В. <i>АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКА ПАРАДИГМА ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ</i>	236

**HAPPY
NEW YEAR**

ISSN (print) 2708-7530

Наукові перспективи № 12(42) 2023

- Нестеров О.В.** 247
*МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ
ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ДЕРЖАВИ*
- Петькун С.М.** 257
*ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАДАННЯ ЯКІСНИХ
ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ*
- Поштук Я.Є.** 267
*ІНФОРМАЦІЙНО-БЕЗПЕКОВІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*
- Прокопчук І.І.** 274
ІМІДЖ ДИПЛОМАТА
- Ратушняк В.В., Філіппова В.Д.** 287
*ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА:
РЕТРОСПЕКЦІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ*
- Стороженко Л.Г.** 300
*ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ:
СВІТОВИЙ ДОСВІД, ВІТЧИЗНЯНІ АСПЕКТИ ВТІЛЕННЯ*
- Телень В.Ю.** 314
*СУЧАСНИЙ СТАН ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ
ЯКІСТЮ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ*

СЕРІЯ «Економіка»

- Вінницька О.А.** 330
*ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ФАНДРАЙЗИНГУ
ЯК ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ*
- Джога О.В.** 342
*ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННИХ ЗАКЛАДІВ*
- Залізнюк В.П.** 355
*СУЧАСНА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ
МІЖНАРОДНИХ АЛЬЯНСІВ*

HAPPY
NEW YEAR

ISSN (print) 2708-7530

Наукові перспективи № 12(42) 2023

СЕРІЯ «Економіка»

УДК 336.563

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12\(42\)-330-341](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-12(42)-330-341)

Вінницька Оксана Анатоліївна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.:(096) 808-72-33, <https://orcid.org/0000-0001-6402-6451>

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ФАНДРАЙЗИНГУ ЯК ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Анотація. У статті визначено, що фандрейзинг є ефективним інструментом використання сучасних засобів комунікації та передачі інформації для фінансування та залучення матеріальних ресурсів. Фінансування дає змогу реалізовувати глобальні проекти в різних сферах суспільного розвитку без залучення великих інституційних інвесторів.

Проаналізовано використання існуючих інструментів фандрейзингу, зокрема краудсорсингу, краудфандингу, ендаументи, гранти та соціальних сервітутив. Кожен з цих інструментів фандрайзингової діяльності знайшов широке застосування у світовій практиці фандрайзингу. допомагаючи створити та реалізувати тисячі соціально значущих проектів та ініціатив громадського суспільства. Це стало прикладом ефективної взаємодії громадських інституцій, оминаючи складний бюрократичний апарат держави та традиційні форми залучення фінансових ресурсів.

Визначено, що в умовах війни в Україні фандрейзинг став ефективним та дієвим інструментом залучення зовнішнього фінансування для подолання наявних соціально значущих проблем та реалізації суспільно важливих проєктів.

Встановлено, що фандрайзинг визначається своєю унікальністю, оскільки це не лише про збір коштів, але й про активну роботу над вирішенням конкретних проблем, для яких необхідні фінансові ресурси. Узагальнено фактори та умови, які впливають на розвиток фандрайзингу, стимулюють та обмежують його.

Проаналізовано пріоритетні напрями розвитку фандрайзингу та визначено необхідність внесення обґрунтованих змін у підхід до розуміння поняття

державного фандрайзингу в реальних умовах України, тобто забезпечити роль держави як суб'єкта фандрайзингової діяльності. Держава як суб'єкт фандрейзингу, з одного боку, зможе забезпечити ефективне цільове використання бюджетних коштів, минаючи традиційні корупційні схеми, а з іншого – дозволить реалізувати інтелектуальний потенціал власних громадян у суспільно важливих сферах.

Ключові слова: фандрайзинг, фандрайзингова діяльність, краудсорсинг, краудфандинг, гранти, grid-технології, фінансування, стратегії розвитку фандрайзингу.

Vinnytska Oksana Anatoliivna PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Economic Security, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 2 Sadova St., Uman, 20301, tel.: (096) 808-72-33, <https://orcid.org/0000-0001-6402-6451>

APPLICATION OF FUNDRAISING TECHNOLOGY AND TOOLS AS A SOURCE OF FUNDING

Abstract. The article determines that fundraising is an effective tool for using modern means of communication and information transfer to finance and attract material resources. Funding makes it possible to implement global projects in various spheres of social development without attracting large institutional investors.

The article analyzes the use of existing fundraising tools, including crowdsourcing, crowdfunding, endowments, grants, and social easements. Each of these fundraising tools has been widely used in the global fundraising practice, helping to create and implement thousands of socially significant projects and initiatives of civil society. This has become an example of effective interaction between public institutions, bypassing the complex bureaucratic apparatus of the state and traditional forms of attracting financial resources.

It is determined that fundraising is unique because it is not only about fundraising, but also about active work on solving specific problems that require financial resources. The factors that influence the development of fundraising, which stimulate and limit it, are summarized.

The priority directions of fundraising development are analyzed and the need to make reasonable changes in the approach to understanding the concept of public fundraising in the real conditions of Ukraine is determined, that is, to ensure the role of the state as a subject of fundraising activities. The State as a fundraising entity, on the one hand, will be able to ensure effective targeted use of budgetary funds, bypassing traditional corruption schemes, and on the other hand, will allow realizing the intellectual potential of its citizens in socially important areas.

Keywords: fundraising, fundraising activities, crowdsourcing, crowdfunding, grants, grid technologies, financing, fundraising development strategies.

Постановка проблеми. Сучасна ситуація в Україні, спричинена військовими діями, змінами у державних інститутах та євроінтеграційним вектором розвитку, вимагає нових підходів до забезпечення фінансування різних видів організацій. Зокрема, важливо вирішити проблему з розвитком громадянського суспільства та максимальним використанням інтелектуального потенціалу нації.

Однак економічні виклики, такі як війна, інфляція та знецінення валюти, змушують державу обмежувати видатки на соціальні сфери та інноваційні наукові дослідження. Відповідь на ці виклики становить фандрайзинг - нові форми привертання коштів для громадських проектів та вирішення соціальних завдань.

Зараз для України актуально використовувати фандрайзинг як інструмент, який дозволяє державі делегувати соціальні функції некомерційним організаціям. Це не лише зменшує фінансові тягарі державного бюджету, але й підвищує ефективність соціальних заходів.

Громадяни отримують можливість активно приймати участь у важливих соціальних ініціативах, а також самостійно створювати та втілювати їх. "Фандрайзинг" в цьому контексті виступає не лише як засіб мобілізації фінансових ресурсів, але і як спосіб залучення громадян до спільної справи розвитку країни.

Враховуючи вищезазначені виклики та можливості, фандрайзинг стає стратегічним інструментом для утвердження нових джерел фінансування проектів та забезпечення їх успішної реалізації в умовах економічних труднощів та геополітичних непевностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та практичним аспектам розвитку фандрайзингу присвячено праці вітчизняних та зарубіжних вчених: Бабій О. Я., Бойчук Н.Я., Брайсон Дж. М., Круп'як І. Й., Круп'як Л. Б., Теслюк С. А., Чернявська О. В.

Незважаючи на наявність багатьох публікацій із проблематики фандрайзингу, подальшого дослідження потребують особливості його розвитку та можливості імплементації інструментарію фандрайзингу з урахуванням специфіки сучасних економічних умов.

Мета статті – дослідження застосування інструментів та технологій фандрайзингу для фінансування різних організацій, незалежно від типології та розміру, та забезпечення їх фінансової стабільності.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі, де стрімкі технологічні зміни формують розвиток різних галузей життя, питання фінансування стають

вирішальними для різних організацій, незалежно від їхнього типу та розміру. Використання технологій та інструментів фандрайзингу виявляється ключовим аспектом сучасного підходу до забезпечення фінансової стабільності.

Фандрайзинг перетворився не лише на потужний інструмент залучення коштів, але й став справжньою наукою, метою якої є максимізація ефективності фінансових стратегій.

Ця потреба виникла через складну економічну ситуацію в нашій країні, обумовлену трансформаційними процесами та кризовими явищами останніх десятиліть. Ці явища призвели до скорочення видатків держави на науково-дослідні роботи, фінансування науки і освіти. Для реалізації творчих здібностей та знань науковців, а також забезпечення їх необхідними ресурсами для довгострокових і середньострокових проєктів і програм, важливо отримувати підтримку вітчизняних та закордонних організацій, фондів і установ.

Слід відзначити, що термін "фандрайзинг" виник від англійського fundraising (словосполучення англійських слів fund - кошти, фонди і raise - піднімати, збільшувати), що означає залучення ресурсів та коштів.

Основний суб'єкт фандрайзингової діяльності - це неприбуткові організації (НПО), які активно здійснюють пошук різних джерел фінансування для реалізації своїх соціально значущих проєктів та підтримки інститутів, які мають соціальне значення. Згідно з Податковим кодексом України, до НПО відносяться бюджетні установи, громадські об'єднання, політичні партії, релігійні та благодійні організації, пенсійні фонди та інші організації, метою яких не може бути одержання та розподіл прибутку серед засновників та членів управління після їхнього внесення до Реєстру неприбуткових організацій та установ [1].

Об'єктами фандрайзингу виступають різні категорії донорів, серед яких основними є благодійні фонди, приватні особи, корпорації та бізнес-структури. Фандрайзинг в рамках діяльності некомерційних організацій або фандрайзерів може здійснюватися двома основними шляхами.

Перший шлях - це самофінансування, яке включає в себе членські внески, проведення благодійних заходів та надання різного роду платних послуг, таких як забезпечення інформацією, проведення семінарів та тренінгів, а також виконання договірних робіт, таких як експертиза, обстеження та археологічні дослідження.

Другий шлях включає отримання фінансової підтримки від зовнішніх джерел, таких як гранти, кошти з місцевого бюджету, участь у державних чи регіональних цільових програмах, а також спонсорство. В обох варіантах використовуються різні інструменти та методи для досягнення цілей.

Розглянемо найбільш ефективні засоби та форми реалізації даного виду діяльності, які позитивно зарекомендували себе в процесі впровадження світової практики фандрайзингу.

Краудсорсинг – це система залучення та використання інтелектуального потенціалу чи матеріальних ресурсів великої кількості осіб, які добровільно витрачають свій вільний час та ресурси на координацію своєї діяльності в глобальній мережі Інтернет. Тобто такий вид відносин виникає лише на підставі договору публічної оферти без будь-яких форм трудових договорів. Ключову роль у цьому процесі відіграють інформаційні технології, які дають змогу залучати інтелектуальні здібності людей з будь-якої точки світу, ефективно координуючи їхню роботу в єдиному інформаційному центрі.

Краудфандинг – це одна із сучасних форм «публічного фінансування», що здійснюється у віртуальному просторі мережі Інтернет на спеціальних краудфандингових платформах. Він припускає, що будь-яка людина може фінансово підтримати важливу, на його думку, ініціативу чи стартап. Краудфандингові платформи дозволяють публікувати онлайн та реалізовувати різноманітні проекти: від збору коштів на лікування окремої людини до пошуку фінансування для реалізації концепції нової комп'ютерної гри. Головною умовою є встановлення мінімально необхідної суми для реалізації проекту; сам ресурс надає певну кількість днів для збору зазначеного обсягу, і якщо зібраних коштів недостатньо, вони повертаються інвесторам. Ефективність цього інструменту на практиці можна побачити на прикладі всесвітньо відомої платформи Kickstarter, за статистикою якої сума коштів, вкладених в успішні проекти, становить 2,92 мільярда доларів [2].

Ендаумент – певна сума майнових активів, що надається певній неприбутковій організації для інвестування в об'єкти інвестування. Наданий ендаумент є абсолютно недоторканим, а сама організація має право лише використовувати прибуток, отриманий від інвестування наданого ендаументу. При цьому ендаумент має право самостійно визначати цілі та способи використання отриманого прибутку, що є об'єктивною ознакою самого поняття «ендаумент». Найбільш яскравим прикладом використання цього інструменту є система вищої освіти Сполучених Штатів Америки.

Система благодійних сервітутів передбачає надання права володіння і користування земельними ділянками їх власниками на умовах провадження їх тимчасовими утримувачами благодійної діяльності.

Гранти – це певний обсяг коштів, матеріальних ресурсів, послуг, цільового призначення, що надаються грантодавцем на безоплатній та безповоротній основі переможцю конкурсу для отримання відповідної допомоги.

Grid-технології є одним із перспективних напрямів розвитку сучасних

комп'ютерних технологій, суть яких полягає в об'єднанні потужностей тисяч комп'ютерів незалежно від їх географічного розташування. Ця технологія знайшла широке застосування не тільки в області наукових досліджень і вирішення прикладних задач зі складними математичними розрахунками, але і в промисловості, діяльності великих фірм і корпорацій світового рівня, оскільки технологія Grid дозволяє швидко і безпечно обробляти надзвичайно великі обсяги даних, не витрачаючи гроші на створення суперкомп'ютерів. Саме ця технологія має потенціал стати хрестоматійним прикладом використання сучасного інструменту фандрейзингу – цифрової філантропії, що відкриває широкі можливості для молодих наукових центрів, які за відсутності належної підтримки з боку держави не можуть дозволити собі відповідні кошти на технічний потенціал.

Кожен з перерахованих вище інструментів проведення фандрайзингової діяльності знайшов широке застосування у світовій практиці фандрайзингу. Завдяки їм було створено та реалізовано тисячі соціально значущих проєктів та ініціатив громадського суспільства, що стало прикладом ефективної взаємодії громадських інституцій, оминаючи складний бюрократичний апарат держави та традиційні форми залучення фінансових ресурсів.

Успіх реалізації різних форм фандрайзингу багато в чому залежить від здатності фандрайзерів пояснити потенціальним донорам привабливість запропонованих проєктів, наявність спільних інтересів, можливих перспектив партнерства [3, с. 137].

В умовах війни фандрейзинг став ефективним та дієвим інструментом залучення зовнішнього фінансування для подолання наявних соціально значущих проблем та реалізації суспільно важливих проєктів, що втілює принципи інклюзивного розвитку у практиці публічного управління. Ця технологія зовнішнього фінансування передбачає використання різних джерел та способів залучення ресурсів (грошових, матеріальних, трудових та інших).

Популяризації фандрейзингу в Україні сприяли такі фактори, як:

- зростання кількості громадських організацій;
- збільшення кількості грантів для України, спровоковане глобальними наслідками COVID-19, а тепер і війною в нашій державі.

До лютого 2022 р. в Україні функціонувало понад 10 українських та міжнародних фандрайзингових платформ для збору коштів широкого спектру ініціатив: Українська біржа благодійності; GoFundEd (збір коштів для освітніх проєктів); Na-Starte (збір коштів для проєктів); Indiegogo (інновації, технології, дизайн); GlobalGiving (фінансування некомерційних організацій); Kickstarter (мистецтво, кіно, ігри, журналістика); FirstGiving (збір коштів для шкіл, некомерційних організацій); Crowdrise (збір коштів для некомерційних організацій); Causes (збір коштів для вирішення соціальних, політичних,

культурних питань) [4].

У відповідь на критичну ситуацію, породжену військовими діями росії проти України, українські та міжнародні фонди та організації активізували свою діяльність, проводячи конкурси для надання грантів швидкого реагування.

Після вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року Міжнародна рада досліджень і обмінів (IREX) запровадила Програму "Український фонд швидкого реагування". Ця програма спрямована на вирішення нагальних критичних потреб і підвищення стійкості українського уряду, громадянського суспільства та цивільного населення. Основна концепція програми полягає в партнерстві з місцевими неурядовими організаціями для ідентифікації та вирішення наявних криз і потреб у гуманітарній допомозі. Усі запропоновані проекти мають відповідати основній меті Програми - підвищенню стійкості України або задоволенню нагальних потреб, виниклих внаслідок російського вторгнення, та наданню допомоги громадянам та інституціям України у будівництві стійкості як зараз, так і після завершення бойових дій [5].

Продовження збройної агресії російської федерації проти нашої країни призвела до зростання потреб постраждалого населення й обмеження економічних та фінансових можливостей держави, щоб забезпечити реалізацію соціальних гарантій [6]. В рамках дворічної програми "Єднання заради дії", яка стартувала у січні 2021 року та була спрямована на внутрішньо переміщених осіб (ВПО), оголошено низку грантів на суму 70 000 доларів. Ці гранти призначені для надання підтримки особам різних вікових категорій, які опинилися у ситуації внутрішнього переміщення.

Крім того, Український жіночий фонд (УЖФ) оголосив конкурс грантів швидкого реагування з метою підвищення спроможності жіночих та феміністичних організацій реагувати на нагальні гуманітарні проблеми, з особливим наголосом на потребах вразливих груп жінок та дівчат [7, 8].

Також Український соціальний венчурний фонд (USVF) ініціює Грантову програму швидкого реагування для соціальних підприємств з метою підтримки їхньої діяльності в умовах війни. USVF пропонує smart гранти соціальним підприємствам, які прагнуть змінити своє виробництво та акцентувати увагу на потребах цивільного населення або осіб, що постраждали внаслідок військових дій. Smart гранти також можуть бути надані соціальним підприємствам, які вирішують гострі потреби різних вразливих груп або займаються вирішенням соціальних чи екологічних проблем та продовжують свою діяльність в умовах воєнного стану [9].

Ukrainian Social Venture Fund (USVF) був створений з метою інвестування та підтримки соціальних підприємств, чий бізнес-моделі ґрунтуються на досягненні соціальних, екологічних та економічних змін.

Війна в Україні розширила деякі з цих проблем до безпрецедентного масштабу і поставила перед ними абсолютно нові виклики.

Доцільність вибору конкретного фандрайзингового інструменту залежить від ряду ключових факторів та умов, які необхідно враховувати:

1. **Часові рамки проєкту** (обрання інструменту повинно відповідати встановленим термінам реалізації проєкту).

2. **Часові рамки надходження коштів** (важливо враховувати, наскільки швидко можна очікувати збір необхідних коштів за допомогою конкретного інструменту).

3. **Оцінка ефективності і можливість збору необхідної суми коштів** (перед вибором інструменту важливо провести попередню оцінку його ефективності та переконатися в його здатності зібрати необхідні кошти).

4. **Вартість людських і фінансових ресурсів** (необхідно розглянути витрати на впровадження конкретного інструменту, оцінюючи їх вплив на загальні ресурси організації).

5. **Вплив на імідж і репутацію** (розглянути можливий вплив інструменту на імідж та репутацію організації в місцевому співтоваристві та серед інших фінансуючих організацій).

6. **Можливі проблеми з податками** (слід уникати непередбачених податкових проблем, ретельно вивчаючи податкові аспекти застосування обраного інструменту).

7. **Оцінка наявних джерел фінансування** (потрібно визначити, наскільки конкретний інструмент вписується в загальну стратегію та ресурси організації, враховуючи наявні джерела фінансування) [10].

Фандрайзинг визначається своєю унікальністю, оскільки це не лише про збір коштів, але й про активну роботу над вирішенням конкретних проблем, для вирішення яких необхідні фінансові ресурси. У фандрайзингу головне – це не лише гроші, але й спільнота, і особливо цінні її довгострокові відносини. В центрі цього процесу завжди знаходиться людина – та, яка потрібна у потрібний момент і в потрібному місці. Фандрайзинг не обмежується простим збором коштів; він завжди пропонує щось взамін – радість, натхнення, або підтримку для тих, хто долучається до підтримки організації.

Для успішної фандрайзингової діяльності необхідно визначитися з плануванням ефективних дій організації та обрати стратегію розвитку, яка забезпечить досягнення її цілей. Існує кілька пріоритетних напрямів розвитку організацій, правильне використання яких дозволить їм досягти успіху. До них відносяться стратегія зростання доходів, стратегія залучення донорів, стратегія знання про справи та діяльність організації серед однотипних організацій, стратегія ефективності, стратегія стабільності [11, с. 86]. Стратегія зростання допоможе організації забезпечити збільшення прибутку

та стабільність. Інструментом, який дає змогу реалізувати цю стратегію, є Інтернет-технології. Використовуючи стратегію залучення донорів фінансових ресурсів, організація розробляє план заходів, які зацікавлять потенційних донорів у майбутньому. Інструментом є телефонний фандрейзинг, залучення бажаючих співпрацювати з цією організацією для досягнення її цілей. Інструментом реалізації стратегії, який допоможе привернути увагу та зміцнити імідж, є робота з медіа та бізнес-структурами в частині реалізації маркетингових акцій соціального характеру. Використання стратегії, яка робить організацію відомою серед колег, допоможе привернути увагу зацікавлених сторін. Використання стратегії ефективності принесе високу віддачу від залучених коштів. Інструментами цієї стратегії є отримання грантів. Здатність організації не витратити гроші на фандрайзинг і отримувати постійні грошові потоки, інструментом яких є постійний капітал (ендавмент), забезпечує стратегію стабільності. Ефективне поєднання цих стратегій дозволить організаціям успішно функціонувати та мати сталий розвиток [12].

У розвиненому громадянському суспільстві фандрейзинг є привабливим інструментом для реалізації власних соціальних ініціатив. Проте в Україні фандрейзинг стикається з низкою проблем, головними з яких є низькі соціальні стандарти та рівень матеріального забезпечення населення, відсутність необхідних програм соціального розвитку та загальної стратегії, що межує із соціальною нефункціональністю населення, держави та провокує процеси інтелектуальної міграції населення. У такій ситуації актуальним стає механізм державного фандрейзингу, який передбачає використання державою основних інструментів фандрейзингу для залучення коштів у власні проекти. Проте, на наш погляд, у нинішніх умовах доцільно відійти від традиційного розуміння поняття державного фандрейзингу, оскільки стосовно України суб'єктом цього виду діяльності має виступати держава. Оскільки в умовах високого рівня корупції в органах влади та відсутності довіри до держави як серед пересічних громадян, так і серед представників бізнесу, залучення коштів до державних об'єктів фандрейзингу стає неефективним. Держава як суб'єкт фандрейзингу, з одного боку, зможе забезпечити ефективне цільове використання бюджетних коштів, минаючи традиційні корупційні схеми, а з іншого – дозволить реалізувати інтелектуальний потенціал власних громадян у суспільно важливих сферах [13].

Стабільний розвиток і ефективні дії забезпечать правильне використання стратегій розвитку організацій. Сучасні засоби державного фандрейзингу є дієвими, але держава має послідовно вживати заходів щодо покращення економічного клімату для створення сприятливих умов для провадження цього виду діяльності в Україні.

Висновки. У складній соціально-економічній ситуації в Україні використання найефективніших інструментів фандрейзингу є ключовим

чинником досягнення вагомих результатів. Дослідження підтверджують, що успішна реалізація соціальних ініціатив вимагає не лише вузькоспеціальних знань, але й уміння ефективно використовувати сучасні методи та засоби фандрайзингової діяльності. Концепція «розумного» фандрайзингу означає набір заходів для поширення інформації про актуальні соціальні проблеми у фізичному та цифровому просторі.

У статті ретельно розглянуті ефективні інструменти та форми фандрайзингової діяльності, а також надано рекомендації для їх успішного використання на практиці. Практичні аспекти фандрайзингу пов'язані з впровадженням соціально важливих заходів у суспільстві та досягненням позитивних результатів. Рішення про невеликі пожертвування виробляють значущий вплив, змінюючи життя людей, які потребують допомоги, і сприяють поширенню ідеї благодійності. Методи фандрайзингу є швидкими та доступними, а грамотне поєднання стратегій розвитку забезпечить стабільність функціонування організацій у цих важливих питаннях. Нині визнається комплексна система заходів, спрямованих на мобілізацію та залучення матеріальних ресурсів для підтримки громадських і благодійних організацій, реалізації проектів соціального значення та впровадження наукових розробок некомерційного характеру. Ця діяльність може здійснюватися на будь-якому рівні суспільства, незалежно від форми власності, способу фінансування та розміру організації.

Фандрайзинг - це потужний інструмент для вирішення соціальних та екологічних проблем, відродження культурного фонду країни, розвитку територіальних громад та інших важливих питань в умовах нестачі державних коштів.

Література:

1. Бабій О. Я. Посібник з фандрайзингу для бізнес-об'єднань: посібник. К.: 2017. 168 с.
2. Kickstarter stats. URL: <https://www.kickstarter.com/help/stats>.
3. Брайсон Дж.М. Стратегічне планування для державних і неприбуткових організацій. Львів: Літопис, 2004. 352 с.
4. Патерук Н. Фандрайзинг: як і де залучати ресурси громадським організаціям. 2018. URL: <https://www.prostir.ua/?kb=fandrajzynch-yak-i-de-zaluchatyresursy-hromadskym-orhanizatsiyam>.
5. Український Фонд Швидкого Реагування IREX. URL: https://forum.ednannia.ua/wpcontent/uploads/2023/12/urrf_program_isar_december_23.pdf
6. Чвертко, Л., Кравченко, О. Фінансові інструменти сприяння соціальній інклюзії внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Ввічливість. Humanitas*. 2022. № 3. С. 100–111, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.14>
7. Теслюк С. А. Фандрайзинг в Україні в умовах війни. XVI Міжнародна науково-практична конференція «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень», 17 травня 2022 р. С.299-301.
8. Бабій О. Я. Фандрайзинг для новачків: з чого почати отримувати гранти для своєї громади. *Фактор*. 2017. №5. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2017/may/issue-5/article-27472.html>

HAPPY
NEW YEAR

ISSN (print) 2708-7530

Наукові перспективи № 12(42) 2023

9. Фандрейзинг під час війни: де шукати гроші та культурні та креативні проекти. URL: <https://vctr.media/ua/fandrejzyng-pid-chas-vijny-de-shukaty-groshi-na-kulturni-ta-kreatyvni-proyekty-149896/>
10. Боднар О. А. Застосування технології фандрайзинг як джерела фінансування. Матеріали щорічної конференції науково-педагогічних працівників (м. Миколаїв, 21-23 квітня 2021 р.). Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 33-35.
11. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг: [навч. посіб.]. К.: Центр учбової літератури, 2013. 188 с
12. Бойчук Н.Я., Солосіч О.С. Фандрайзинг як сучасний метод реалізації соціально важливих ініціатив. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2017. Вип. 27(3). С. 7-10.
13. Круп'як І. Й., Круп'як Л. Б. Особливості розвитку фандрайзингу в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7323>. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.10.53
14. Чвертко Л. А., Вінницька О. А. Інструменти забезпечення соціальної та економічної інклюзії вимушених переселенців в умовах російської агресії проти України. *Економічні горизонти*. 2023, № 3 (25). С. 23–35. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(25\).2023.286595](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(25).2023.286595)

References:

1. Babii, O. Ya. (2017). Posibnyk z fandrejzynhu dlia biznes-obiednan: posibnyk. [A guide to fundraising for business associations] Kyiv. [in Ukrainian].
2. Kickstarter stats. Retrieved from: <https://www.kickstarter.com/help/stats>.
3. Braison, Dzh.M. (2004). Stratehichne planuvannia dlia derzhavnykh i neprybutkovykh orhanizatsii. [Strategic planning for government and non-profit organizations]. Lviv: Litopys. [in Ukrainian].
4. Pateruk, N. (2018). Fandraizynh: yak i de zaluchaty resursy hromadskym orhanizatsiiam. [Fundraising: how and where to attract resources for civil society organizations]. Retrieved from: <https://www.prostir.ua/?kb=fandrajzynh-yak-i-de-zaluchatyresursy-hromadskym-orhanizatsiyam>. [in Ukrainian].
5. Ukrainskyi Fond Shvydkoho Reahuvannia IREX. Retrieved from: https://forum.ednannia.ua/wpcontent/uploads/2023/12/urrf_program_isar_december_23.pdf. [in Ukrainian].
6. Chvertko, L. & Kravchenko, O. (2022). Finansovi instrumenty spryiannia sotsialnii inkluzii vnutrishno peremishchenykh osib v Ukraini. [Financial instruments to promote social inclusion of internally displaced persons in Ukraine]. *Vvichlyvist. Humanitas*. doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.14> [in Ukrainian].
7. Tesliuk, S. A. (2022) Fandreizynh v Ukraini v umovakh viiny. [Fundraising in Ukraine during the war]. XVI Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Moloda nauka Volyni: priorityty ta perspektyvy doslidzhen». [in Ukrainian].
8. Babii O. Ya. (2017). Fandraizynh dlia novachkiv: z choho pochaty otrymuvaty hranty dlia svoiei hromady. [Fundraising for beginners: how to start getting grants for your community]. *Faktor*. Retrieved from: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2017/may/issue-5/article-27472.html> [in Ukrainian].
9. Fandreizynh pid chas viiny: de shukaty hroshi ha kulturni ta kreatyvni proekty [Fundreizynh pid chas viiny: de shukaty hroshi ha kulturni ta kreatyvni proekty]. Retrieved from: <https://vctr.media/ua/fandrejzyng-pid-chas-vijny-de-shukaty-groshi-na-kulturni-ta-kreatyvni-proyekty-149896/> [in Ukrainian].

Ho, Ho
Ho!

HAPPY
NEW YEAR

ISSN (print) 2708-7530

Наукові перспективи № 12(42) 2023

10. Bodnar, O. A. (2021). Zastosuvannia tekhnolohii fandraizynh yak dzherela finansuvannia. [Using fundraising technology as a source of funding]. Materialy shchorichnoi konferentsii naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv (m. Mykolaiv, 21-23 kvitnia 2021 r.). Mykolaiv : MNAU. [in Ukrainian].
11. Cherniavska, O. V. & Sokolova, A. M. (2013). Fandraizynh: [navch. posib.]. [Fundraising]. K.: Tsentri uchbovoi literatury. [in Ukrainian].
12. Boichuk, N. Ia. & Solosich O.S. (2017). Fandraizynh yak suchasnyi metod realizatsii sotsialno vazhlyvykh initsiatyv. [Fundraising as a modern method of implementing socially important initiatives]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*. [in Ukrainian].
13. Krupiak I. Y. & Krupiak L. B. (2019). Osoblyvosti rozvytku fandraizynhu v Ukraini. [Peculiarities of fundraising development in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7323>. DOI:10.32702/2307-2105-2019.10.53 [in Ukrainian].
14. Chvertko L. A. & Vinnytska O. A. (2023). Instrumenty zabezpechennia sotsialnoi ta ekonomichnoi inkluzii vymushenykh pereselentsiv v umovakh rosiiskoi ahresii proty Ukrainy. [Tools to ensure social and economic inclusion of IDPs in the context of Russian aggression against Ukraine]. *Ekonomichni horyzonty*. Retrieved from: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(25\).2023.286595](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(25).2023.286595) [in Ukrainian].

